

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1920 kl. 5 e. m.

Utlåtande, angående vissa framställningar rörande pensioner och understöd.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda, till utskottet hänvisade framställningar angående vissa pensioner och understöd.

1:o) I en inom andra kammaren av herr *Jansson* i Edsbäcken väckt *Ang. årligt* motion, nr 29, har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja änkan *Karolina* *understöd åt* *Eriksson* ett årligt understöd av 300 kronor att utgå från och med år 1918.» *änkan Karo-*
lina Eriksson.

Såsom stöd för denna hemställan har motionären anfört följande:

»Lantbrevbäraren Nils Johan Eriksson i Gaperud, Nyeds socken, Värmland, som enligt kontrakt av den 30 februari 1900 antogs till lantbrevbärare å linjen Molkom—Gaperud och tjänstgjorde oavbrutet som sådan tills i januari 1915, då han en dag, när det rådde mycket sträng köld, under sin tjänsteresa blev svårt förkyld, fick lunginflammation och trots läkares hjälp dog inom några dagar.

Ersättningen för tjänsten har utgått med kronor 2: 50 pr tur, motsvarande 96 öre pr nymil.

Erikssons efterlämnade änka *Karolina Eriksson*, som befinner sig i mindre goda ekonomiska omständigheter, anser sig ha fått offra sin man i statens tjänst och hänvände sig därför till kungl. generalpoststyrelsen (bil. 1) med vördsam anhållan om ett årligt understöd (pension) av 300 kronor och att detta måtte beviljas henne från tiden för mannens död år 1915.

Av bifogade bilagor 3, 4 och 6 framgår, att lantbrevbärare Eriksson blivit förkyld på sin sista resa, att han alltid under de 15 år han inne-

hade sin tjänst skött denna punktligt och ordentligt samt att såväl vederbörande postmästare som postdirektionen ansett änkans framställning om understöd behjärtansvärd och tillstyrkt densamma.

Kungl. generalpoststyrelsen har dock på grund av gällande bestämmelser ej kunnat bifalla framställningen. Som änkan, som är 60 år gammal, är i stort behov av understöd och med hänsyn till mannens 15-åriga pliktrogna tjänst samt sjukdomens ådragande under tjänsteutövning, synes det mig, att här föreligger ett fall, då riksdagen bör träda hjälpende emellan.

Då emellertid två år förflutit, sedan änkans framställning om understöd ingick till kungl. generalpoststyrelsen, ehuru ärendet till följd av cirkulation mellan de olika myndigheterna blivit fördröjt och ej förrän nu kunnat framläggas för riksdagen, synes det vara förenligt med billighet och rättvisa, att understöd tillerkännes henne från och med år 1918, och att det på grund av rådande dyrtid ej måtte sättas lägre än till 300 kronor pr år.»

Utskottet.

Då änkan Eriksson icke lagligen är berättigad till pension och i övrigt några omständigheter icke anförts, vilka synas böra föranleda till beviljande av understöd från statens sida, och då vidare ett bifall till motionen skulle innebära ett frångående av hittills tillämpade principer, har utskottet med hänsyn till de konsekvenser ett bifall skulle medföra ansett sig böra avstyrka bifall till motionen.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion II: 29 ej må av riksdagen bifallas.

*Ang. årligt
understöd åt
poststations-
föreståndaren
Carl Johan
Sjöström.*

2:o) I en inom första kommaren av herr *Rosén* väckt motion, nr 29, har anförts följande:

»Poststationsföreståndaren *Carl Johan Sjöström* i Västerhiske, som den 5 november detta år fyller 80 år och den 1 instundande april innehaft sin befattning i postverkets tjänst i 25 år, är på grund av sjuklighet oförmögen att sköta sin befattning. Under en följd av år har Sjöström haft omkring 5 timmars daglig tjänstgöring och har härför åtnjutit ett arvode av allenast 480 kronor, vartill under senare åren utgått ett krigstidstillägg å 240 kronor eller tillsammans 720 kronor. I denna ersättning ingår skyldighet för Sjöström att tillhandahålla lokal för poststationen jämte eldning och städning. Då kostnaden härför icke torde kunna sättas lägre än 250 kronor, har arvodet för postgöromålen utgått med omkring 1 krona 30 öre om dagen, inberäknat krigstidstillägg.

Då Sjöström på grund av sin höga ålder och sjuklighet icke kan reda sig själv, inses lätt att han omöjlig skulle kunna livnära sig på det understöd som vanligen brukar utgå till poststationsförståndare efter 25 års tjänst ($\frac{2}{3}$ -delar av arvodet), i detta fall 320 kronor årligen. Sjöström har med ovanlig plikttrohet och redbarhet fullgjort sina åligganden gentemot postverket och har städse visat stort tillmötesgående och tjänstvillighet gentemot trafikanterna. Då hans ersättning varit jämförelsevis obetydlig och då han saknar egna tillgångar, synes billigheten kräva att den gamle trotjänaren tilldelas ett sådant understöd, att han slipper att för sitt livsuppehälle nödgas anlita fattigvården. På grund härav och med åberopande av 1917 års riksdags beslut att bevilja poststationsföreståndarskan Hilma Löfroth i Sävar ett årligt understöd av 500 kronor, vågar jag vördsamast hemställa, att riksdagen måtte besluta att poststationsföreståndaren Carl Johan Sjöström i Västerhiske skall från avskedstagandet åtnjuta ett årligt understöd av 500 kronor under sin återstående livstid, att utgå av postverkets medel.»

I fråga om de vid motionen fogade bilagor får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom i motionen erinras, är Sjöström enligt gällande bestämmelser icke berättigad att erhålla högre pension än två tredjedelar av det till honom utgående arvodet eller alltså 320 kronor. Med hänsyn till hans höga ålder och långa tjänstetid ävensom till de betryckta omständigheter, varunder han lever, har utskottet dock ansett sig böra tillstyrka ett belopp av 500 kronor.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till förevarande motion, må medgiva, att poststationsföreståndaren Carl Johan Sjöström i Västerhiske må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin anställning i postverkets tjänst, av postverkets medel åtnjuta en årlig pension av femhundra kronor.

3:o) Kungl. Maj:t har i en till riksdagen den 6 februari 1920 avlåten proposition, nr 57, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att dispositionsbiträdet vid postkontoret i Bollnäs *Nathalia Lovisa Forssell* må från och med månaden näst efter den, under vilken hon er-

Ang. årligt understöd åt dispositionsbiträdet vid postkontoret i Bollnäs, Nathalia Lovisa Forssell.

håller entledigande från sin anställning i postverket, dock tidigast från och med den 1 september 1920, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av 1,000 kronor.

Utskottet. Utskottet, som beträffande den i ämnet förebragta utredningen tillåter sig hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll, har på de i protokollet angivna grunder ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att dispositionsbiträdet vid postkontoret i Bollnäs Nathalia Lovisa Forssell må från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhåller entledigande från sin anställning i postverket, dock tidigast från och med den 1 september 1920, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av ettusen kronor.

Ang. årligt understöd åt förra städerskan Hilma Regina Andersson.

4:o) I en till riksdagen den 31 december 1919 dagtecknad proposition, nr 21, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förra städerskan vid telegrafverkets linjedistriktbyrå i Stockholm *Hilma Regina Andersson*, född Gustafsdotter, må från och med den 1 januari 1920 av telegrafverkets medel under sin återstående livstid uppbära årligt understöd till ett belopp av 400 kronor att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket.

I fråga om den i ämnet framlagda utredningen får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, under hänvisning till av riksdagen tidigare fattade beslut i ett flertal liknande fall, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att förra städerskan vid telegrafverkets linjedistriktbyrå i Stockholm *Hilma Regina Andersson*, född Gustafsdotter, må från och med den 1 januari 1920 av telegrafverkets medel under sin återstående livstid uppbära årligt understöd till ett belopp av fyrahundra kronor att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket.

5:o) I en inom andra kammaren av herr *Pettersson* i Södertälje väckt motion, nr 176, hemställes, »att riksdagen måtte av trafikmedel tillerkänna f. d. stationsskrivaren *Agnar Valfrid Ohlin* en tilläggs pension av 700 kronor att utgå från och med år 1921».

*Ang. tilläggs-
pension åt
f. d. stations-
skrivaren Ag-
nar Valfrid
Ohlin.*

Till stöd för denna hemställan anföres i motionen:

»Stationsskrivaren vid statens järnvägar *Agnar Valfrid Ohlin* nödgades år 1887 på grund av sjukdom (organiskt hjärtfel) taga avsked från sin tjänst. Enligt hans egen bestämda uppgift hade han ådragit sig sjukdomen i tjänsten, men till följd av något förbiseende blev detta ej attesterat i det vid hans avskedsansökan fogade läkarebetyg. På grund härav sattes beloppet av den pension, som vid avskedet tillerkändes *Ohlin*, till endast 305 kronor, motsvarande endast 22 procent av hans avlöning, medan *Ohlin*, därest i behörig ordning styrkts, att hans sjukdom ådragits i tjänsten, skulle varit berättigad till en pension av åtminstone 70 procent av avlöningen i enlighet med 7 § av då gällande lag angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar.

Att för närvarande, då så lång tid förflutit efter *Ohlins* avskedstagande, åstadkomma bevisning om orsaken till uppkomsten av hans sjukdom är uppenbarligen omöjligt. All sannolikhet talar emellertid för riktigheten av *Ohlins* egen uppgift att sjukdomen ådragits under tjänstgöring. Vid sådant förhållande och då *Ohlin* saknar möjlighet att genom eget arbete försörja sig, synes det vara med billigheten överensstämmande att *Ohlin* av statsmedel beredes något understöd utöver den knappa pensionen han sedan sitt avskedstagande åtnjutit.»

Vid motionen är fogad en avskrift av Kungl. Maj:ts utslag den 29 juni 1888 i anledning av de besvär *Ohlin* anfört över direktionens för statens järnvägstrafikpensionsinrättning beslut att bestämma hans pension till allenast 305 kronor årligen.

Av berörda utslag framgår, att järnvägsstyrelsen efter direktionens hörande avgivit utlåtande över besvären och däri anfört, att direktionen icke haft anledning tilldela *Ohlin* den av honom äskade högre pensionen, enär det i styrelsens beslut om hans entledigande icke uttalats, att hans sjukdom vore ådragen i tjänsteutövning, samt att styrelsen för sin del icke funnit sig befogad avgiva en sådan förklaring, då varken genom det hos styrelsen företedda läkarebetyget eller på annat sätt styrkts, att *Ohlins* sjuklighet på något sätt föranletts av hans tjänsteutövning, ävensom att Kungl. Maj:t funnit besvären icke förtjäna avseende.

I fråga om ett vid motionen fogat, den 3 november 1887 dagteeknat läkarbetyg får utskottet hänvisa till motionen.

Av handlingarna i ärendet framgår, att *Ohlin* år 1887 på grund av organiskt hjärtfel nödgades taga avsked från tjänst som stationsskrivare

Utskottet.

vid statens järnvägar. Direktionen för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning bestämde jämlikt föreskrift i reglementet för sagda pensionsinrättning den honom tillkommande pensionen till 305 kronor årligen eller 22 procent av avlöningen. Häröver anförde Ohlin besvär hos Kungl. Maj:t, under yrkande att pensionen måtte höjas till 80 procent av avlöningen. Då det emellertid icke kunde styrkas, att Ohlin ådragit sig sjukdomen i tjänsten, fann Kungl. Maj:t besvären ej förtjäna avseende.

Frågan huruvida Ohlin ådragit sig sin sjukdom i tjänsten har sålunda redan år 1888 varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning, och det har därvid icke kunnat styrkas, att så vore fallet. Så mycket svårare lär det vara att efter så många år förebringa nöjaktig utredning i detta avseende. Någon sådan föreligger icke heller nu. Vid sådant förhållande och med hänsyn till de konsekvenser ett bifall till motionen skulle medföra, har utskottet ansett sig böra avstyrka densamma.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II: 176 ej må av riksdagen bifallas.

Ang. livränta
åt förre smeden
Johan
August Gustafsson.

6:o) I en inom riksdagens andra kammare under nr 43 väckt motion har herr *Lindqvist* i Kosta hemställt, »att riksdagen ville bevilja f. smeden *Johan August Gustafsson* från Tingsryd, Kronobergs län, en årlig livränta att, jämte förut utgående sådan, från och med den 1 januari 1920 utgå med 300 kronor».

Till stöd för sin framställning har motionären anført följande:

»Smeden *Johan August Gustafsson* från Tingsryd, Kronobergs län, blev under arbete vid statens järnvägsbyggnader i Norrland år 1880 skadad med påföljd att han förlorat synen å sitt ena öga. Till följd härav har *Gustafsson* hos Kungl. Maj:t gjort underdånig framställning om utbekommande av pension, vilken framställning på så sätt bifallits, att från och med den 1 januari 1918 till *Gustafsson* utgår en årlig livränta av sextio kronor.

Som *Gustafsson* nu vid 68 års ålder har allt svårare att med sitt arbete försörja sig och detta delvis är beroende på hans iråkade olycka, är en höjning av hans livränta väl motiverad, och då riksdagen förut i ömmande fall beviljat höjning av livräntor och understöd vill jag vördsamt hemställa, att riksdagen ville bevilja f. smeden *Johan August Gustafsson* från Tingsryd, Kronobergs län, en årlig livränta att, jämte förut utgående sådan, från och med den 1 januari 1920 utgå med 300 kronor.»

Vid motionen är fogat ett så lydande intyg:

»Att förre smeden Johan August Gustafsson från Tingsmåla Norregård, Tingsås socken, är i mindre bemedlade omständigheter, är ägare till lägenhet med 5,000 kronors taxeringsvärde, varå han f. n. har 400 kronors skuld samt att han i övrigt icke äger några tillgångar utöver det obetydliga han genom tillfälligt arbete någon gång kan förvärva, betygar Tingsryd den 10 januari 1920. Arv. Englander, Ordförande i Tingsås sockens kommunalnämnd.»

Beträffande övriga motionen åtföljande bilagor får utskottet hänvisa till motionen.

Då, såsom i motionen upplyses, Gustafsson från och med år 1918 tillerkänts en årlig livränta av statsmedel och några särskilda omständigheter icke förebragts av beskaffenhet att föranleda en höjning av densamma, har utskottet funnit sig böra avstyrka bifall till motionen. På grund härav hemställer utskottet,

Utskottet.

att förevarande motion II: 43 ej må av riksdagen bifallas.

7:o) I en inom riksdagens andra kammare väckt motion, nr 177, av herr *Pettersson* i Södertälje, hemställes, »att riksdagen måtte tillerkänna änkan *Amalia Alfrida Larsson*, född *Svensson*, ett årligt understöd av 600 kronor att från och med år 1921 utgå av trafikmedel.»

Ang. årligt understöd åt änkan Maria Amalia Alfrida Larsson, född Svensson.

Till stöd för yrkandet anföres av motionären:

»Bokhållaren vid statens järnvägar *Lars August Larsson* anställdes vid järnvägarne år 1874 samt avgick på grund av sjuklighet från sin tjänst den 13 oktober 1904. Han avled den 12 februari 1916. Hans änka *Maria Amalia Alfrida Larsson*, född *Svensson*, har jämlikt § 6 moment 1 av reglementet för statens järnvägars änke- och pupillkassa icke kunnat från nämnda kassa erhålla någon pension, enär mannen vid äktenskapets ingående var över femtio år gammal. (Bil. A.)»

Motionären har vidare anfört, att änkan *Larsson*, som vore född år 1861, befunde sig i mycket små ekonomiska omständigheter (Bil. B. och C.) och att det skäl, som åberopats för avslag å hennes framställning om pension från förenämnda pensionskassa icke borde utgöra något avgörande hinder för riksdagen att med hänsyn till hennes mans 30-åriga statstjänst bevilja henne ett mindre understöd.

Beträffande de ovan åberopade bilagorna tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Jämlikt stadgandet i § 6 mom. 1 av ovannämnda reglemente för sta-

Utskottet.

tens järnvägars änke- och pupillkassa är Larssons änka icke berättigad att erhålla pension, enär mannen vid äktenskapets ingående var över femtio år gammal. Det vill dock synas utskottet, som om den avlidnes långvariga anställning i statens tjänst borde kunna motivera något understöd av allmänna medel åt hans änka. Enligt vad utskottet inhämtat, skulle änkan Larsson, därest mannen vid sin död varit delägare i berörda änke- och pupillkassa, hava erhållit en årlig pension av 690 kronor, vartill enligt kungl. kungörelsen den 24 november 1919 skulle kommit en tillfällig pensionsförbättring med 189 kronor. Då emellertid, på sätt utredningen giver vid handen, Larsson år 1901 upphörde att vara delägare i kassan, torde understödsbeloppet böra sättas något lägre; och har utskottet ansett det i motionen föreslagna beloppet 600 kronor vara skäligt.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till förevarande motion II: 177, må medgiva, att änkan Amalia Alfrida Larsson, född Svensson, må från och med år 1921, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta ett årligt understöd av sexhundra kronor att utgå av trafikmedel.

Ang. understöd åt hjälpmontören A. J. Karlssons änka och minderåriga dotter.

8:o) Kungl. Maj:t har i en till riksdagen den 16 januari avlåten proposition, nr 52, föreslagit riksdagen medgiva, att av statens vattenfallsverks medel må från och med den 1 oktober 1918 utgå årliga understöd till hjälpmontören vid Trollhätte kraftverk *Anders Johan Karlssons* änka *Hanna Karolina Karlsson*, född Bengtsson, med 300 kronor, så länge hon förbliver i nuvarande änkestånd, samt till makarnas minderåriga dotter med 75 kronor till och med det kalenderår, varunder hon fyller 18 år.

Utskottet tillåter sig att beträffande den i ärendet framlagda utredningen hänvisa till statsrådsprotokollet över civilärenden för ovan angivna dag.

Utskottet.

På de i statsrådsprotokollet angivna grunder har utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts framställning och hemställer alltså, att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 52 må av riksdagen bifallas.

Ang. pensioner från statens domäners fond.

9:o) I en till riksdagen avlåten, den 5 december 1919 dagtecknad proposition, nr 8, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

a) att förre extra skogsbevakaren inom Torneå revir *Gustaf Öhman* må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av trehundra kronor att utgå från statens domäners fond;

b) att förre extra skogsbevakaren i Jokkmokks revir *Johan Petter Nilsson* må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av trehundra kronor, att utgå från statens domäners fond; samt

c) att en var av förre extra kronojägaren *Nils Persson* och förre extra bevakaren *Pehr Olsson* må från och med den 1 januari 1919 under sin återstående livstid uppbära från statens domäners fond en årlig pension av trehundra kronor, dock att dessa pensioner må nedsättas, för Persson till femtio kronor, så länge han intill den 14 mars 1920 arrenderar sitt nuvarande torp, och för Olsson till tvåhundra femton kronor, så länge han intill den 14 mars 1925 arrenderar Timanstorpet.

I fråga om den i ämnet förebragta utredningen får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för ovan angivna dag.

Utskottet har icke funnit annat att erinra mot Kungl. Maj:ts framställning, än att, med hänsyn till här föreliggande ömmande omständigheter, beloppen, såsom tidigare i liknande fall bestämts, skäligen torde böra höjas till 400 kronor. Vid sådant förhållande lära de till Persson och Olsson utgående årliga pensionerna, så länge de arrendera sina nuvarande torp, böra nedsättas, för Persson till 150 kronor och för Olsson till 315 kronor.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må besluta,

a) att förre extra skogsbevakaren inom Torneå revir *Gustaf Öhman* må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor att utgå från statens domäners fond;

b) att förre extra skogsbevakaren i Jokkmokks revir *Johan Petter Nilsson* må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor, att utgå från statens domäners fond; samt

c) att en var av förre extra kronojägaren Nils Persson och förre extra bevakaren Pehr Olsson må från och med den 1 januari 1919 under sin återstående livstid uppbära från statens domäners fond en årlig pension av fyrahundra kronor, dock att dessa pensioner må nedsättas, för Persson till etthundrafemtio kronor, så länge han intill den 14 mars 1920 arrenderat sitt nuvarande torp, och för Olsson till trehundrafemton kronor, så länge han intill den 14 mars 1925 arrenderar Timanstorpet.

Stockholm den 9 april 1920.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Herrar *Jonsson* i Gumboda och *Edbom* hava begärt få antecknat, att de icke deltagit i behandlingen av ovan omförmälda ärenden.
